

PÄIKESEVALGUST JA SUVESOOJUST

Helisenud on viimased koolikellad, peagi peetakse aktusi ja jagatakse tunnistusi ning õpilased ja õpetajad lendlevad võilille-ebemetena koolist kaugemale. Pärast pikka talve osatakse peagi saabuvast suvest võtta kosutust nii kehale kui ka vaimule.

Loodame, et klassi- ja koolilõpetajaid peetakse sel tähtsal päeval mees raamatuga. Gümnaasiumi- ja põhikoolilõpetajale võiks lillede kõrval pihku suruda ka just täna ilmunud „Suured reisid“, mis innustab värsked elluastujaid maailmas avatud silmadega ringi käima, inspiratsiooni koguma ja targema ning kogenumana koju naasma. Algkooli lõpetajale võiks suvel lugemise eduelamust pakkuda „Elu suur seiklus“, rikkaliku ja vaimuka pildiga raamat sellest, kuidas hiigelsuure plahvatuse tagajärjel tekib Universum ja tasahilju ka elu.

Kirjastuse töötajate jaoks on aga suvi kibekiire lõpuspurdi aeg nagu ikka.

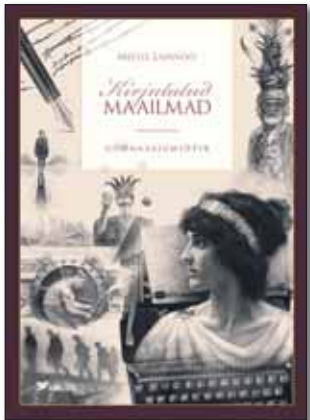
Foto: Eva Maria Tõnurist

Üht-teist uut on juba ilmunud ja leiab tutvustamist käesolevas lehes, kuid tegemist jätkub ka suveks. Täna esitleme lühidalt 9. klassi lähiajalooõpikut ja kutsume kõiki huvilisi juba järgmisel nädalal kursusele. Suvel saavad aga kaante vahele 7. klassi uuendatud loodusõpetuse komplekt ja meie jaoks esimene bioloogiaõpik, samuti 7. klassile. Suvel ilmub ka järg eelmisel aastal väga menukalt alustanud kirjanduskomplektile „Ilmast ilma“. Suure põnevusega ootame ka „Johannese“, gümnaasiumi eesti keele õpiku ja töövihiku valmimist, mille tegijateks juba kogunud ja tunnustatud autorid Helin Puksand ning Margit Ross.

Soovime kõigile kena ja kosutavat pikka puhkust!

TEIE KOOLIBRI

KIRJUTATUD MAAILMAD

Meelis Lainvoo koostatud õpik „Kirjutatud maailmad“ toetab gümnaasiumi valikursuse „Kirjandus ja ühiskond“ teemade omandamist ja õpitulemuste saavutamist, suunates gümnaasiumiõpilast analüüsima kirjanduse ja ühiskonna vahelisi suhteid ning orienteeruma 20. sajandi olulisemates mõttevooludes. Õpikus esitatud tekstide valik võimaldab õpilasel nii õpetaja juhendamisel kui ka iseseisvalt tutvuda kirjanduse ja ühiskonna suhete temaatikaga, luua seoseid erinevate ajastute, autorite ja nende teoste vahel ning kujundada oskust mõista kirjanduse ühiskondlikku, ajaloolist ja kultuurilist tähtsust. Nimetatud eesmärkideni jõudmisel on abiks ka õpiku tekstide põhjal koostatud kirjutamis-, lugemis-, kuulamis-, arutlemis- ja arendavad ülesanded.

Õpiku „Kirjutatud maailmad“ tekstinäidete valik on žanriliselt mitmekülgne, alates luulenäidetest ja proosateoste katkenditest kuni erinevate autorite esseedeni. Eesti ja maailmakirjanduse autorite ning nende teoste (katkendite) valikul on tuginetud peamiselt valikursuse sisu kirjelduses esitatule, millele õpiku koostaja on lisanud omalt poolt ka teisi kirjanduse ja ühiskonna suhete temaatikat ilmes-tavaid tekste. Õpiku lõppu on lisatud ka kasutatud kirjanduse loetelu, mis võimaldab nii õpilastel kui ka õpetajatel soovi ja vajaduse korral käsitletud teemadega veel süvitsi tutvuda.

Süsteemaatilisuse põhimõtet järgides on õpiku autor kujundanud terviku: teemat sissejuhatavatele tekstidele ja/või autori loomingule ülevaadetele järgnevad oskuslikult valitud tekstikatkendid, millest omakorda lähtuvad erinevat tüüpi ülesanded. Üldistavamad seisukohad vahelduvad huvitavate faktidega ajaperioodide või

Õpiku „Kirjutatud maailmad“ autor Meelis Lainvoo (1963–2016) tuli Koolibrisse tööle 2007. aastal. Ta oli varem töötanud eesti keele ja kirjanduse õpetajana, mistõttu hakkas ta Koolibriski üsna pea tegema kirjandusõpikutega. Koostöös Priit Kruusiga sai kaante vahele III kooliastme kirjanduskomplekt „Kahekõne“, eelmisel aastal toimetab Meelis Kätlin Kaldmaa ja Anni Kalmu 5. klassi kirjanduskomplekti „Ilmast ilma 1“, mis on saanud retsensentidelt ja õpetajatelt vaid kõige paremat tagasisidet.

Nagu paljudest teistest toimetajatest, sai ka Meelisest õpiku autor. Tema ainus õpik „Kirjutatud maailmad“ nägi trükkivalgust veidi pärast tema lahkumist. Meelise elu täitis suuresti kirjandus, ta luges palju, ta nautis lugemist ja mõtles tihitpeale raamatu mõtteid edasi. Meelis oskas loetud analüüsida ja seda edasi anda lihtsalt ja arusaadavalt. Ja seda õpikus ju eelkõige vaja ongi.

autorite kohta, millele lisavad värvi valitud tekstid ning nende illustatsioonid, kujundades omakorda õpilaste huvi käsitletavate teemade suhtes.

Eraldi esile tõstmist väärib see, et õpiku autor on väärtustanud esseed kui žanrit nii tekstinäidete kui ka lugemis- ja kirjutamis-ülesannete näol, toetades sellega kirjaliku eneseväljendusoskuse arendamist, mis on gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse kursuste sisus ja õpitulemustes olulisel kohal.

Õppematerjali „Kirjutatud maailmad“ ülesanded eeldavad ühelt poolt tööd valitud tekstidega, teisalt nõuab nende täitmise õpilaselt üldteadmisi, oskust seostada kirjandust teiste õppeainetega (näiteks ajaloo, ühiskonnaõpetuse jt õppeainetega), tutvumist erinevate allikatega (teatmeteosed, ilukirjanduslikud teosed, filmid, internetiallikad jne), suunates nii õpilast omandatud teadmisi analüüsima, hindama ja kasutama.

Osa õppematerjali ülesandeid eeldab ainult esitatud informatsiooni leidmist ja selle kasutamist, teatud ülesannetes on olulisemal kohal loominguline moment, mis peaks andma erinevate oskuste ja võimete õpilastele piisavalt võimalusi end õpetaja juhendamisel või iseseisvalt arendada. Õppeprotsessi mitmekesistamiseks pakuvad võimalusi ka iga temaatilise osa lõpus esitatud projektid. Kuigi õpikus on enam tähelepanu saanud tekstipõhised lugemis- ja kirjutamisülesanded, võimaldavad erinevat tüüpi ülesanded ka piisavalt suulist eneseväljendust.

Meelis Lainvoo koostatud õpik „Kirjutatud maailmad“ esitab gümnaasiumiõpilase jaoks ühiskonna ja kirjanduse suhete mitmepalgelise valdkonna läbimõeldud ning visuaalselt terviklikus vormis ning võimaldab tutvuda huvitavate ning erinevaid ajastuid iseloomustavate tekstinäidete, õpetaja jaoks pakub materjal põnevat lugemist, allikmaterjali loetelu ja ülesandeid, mis on kohandatavad ka teiste teemade käsitlemiseks.

KIRSI RANNASTE
Viimsi Keskkool,
eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Illustatsioon õpikust: Andrei Kedrin

TOP 10

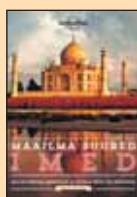
1

Eliq Maranik
101 smuutit.
Värskust ja vitamiine

2

Sven Nordqvist
Miinus läheb laia ilma

3

Jheni Osman
Maailma suured imed

4

Valentina Harper
Mandalad. Värviraamat

5

Mati Laur, Anti Selart
Maailma ajalugu II

6

Katja Kettu
Õõliblikas

7

Maja von Vogel, Tina Schulte
Tragide tüdrukute jutud

8

Katharina Bushoff
Päev meie kodus

9

Kaja Kivisikk
Õpituba.
Mängud lugemispessa

10

Davide Boosta Dileo
Tead,
mis meil juhtus?

LUGEMISPESSA JA KLASSITUPPA

Koolibri „Õpituba“ sarjas on ilmunud järjekordne praktilisele tegevusele keskendunud kogumik. „Mängud lugemispessa“ on koostanud Kaja Kivisikk, kes oma klassiõpetaja töö kõrval on olnud lugemispessa liikumise innukas eestvedaja.

Kogumikus on kümme mängu, mis aitavad lapsel lugemisvilumust kasvatada ja arendavad väljendusoskust, laiendavad sõnavara ja teravdavad tähelepanuvõimet. Mängud sobivad tööks koolieelikute või algklassilastega, enamikku neid saab kasutada nii rühmas kui ka paaris, samuti individuaalselt. Pakutud on rohkesti varieerimisideid.

Mängude teemaring on üsna avar ja hõlmab mitmesuguseid tähe- ja sõnaharjutusi, miskaudu omandatakse tähe ja hääliku mõiste, tegeldakse vastandsõnade ja tähestikuga, aga ka mõistatatakse. Näiteks peab sõnaringi mängus laps ära tundma sõna algus- ja lõpptähe, doomino mängus suutma kokku viia pildi ja vastava sõna. Traditsiooniliselt harjutatakse lugemist mõistatuste ja vastandsõnapaaride kaudu.

Õpetajale on iga mängu juures antud konkreetsed suunised, kuidas tegevust korraldada ja mida ettevalmistuseks teha tuleb. Kogumik sisaldab hulganisti sõnakaarte ja nende kasutamiseks on lisatud täpsed sõnalised kirjeldused koos dublee-

riva käärde- ja paljundamismärgiga – nii on kogumikus lihtne orienteeruda ja vajalik hõlpsasti kätte leida.

Parajamaks pähklis on loomamäng, milles tuleb pildiga sobitada seitse nime: esimene neist on teada-tuntud kirja-keelne, teised vähem tuntud rahvakeelsed, mõni sootuks harv ja poeetiline. Niisuguse mängu eesmärk pole mõistagi kõik pakutu ära õppida, vaid pigem näidata, kui rikas on keel ja kuidas sedakaudu väljendub rahva leidlikkus. Mängujuhendile on lisatud n-õ spikker, nii et kui kaardid on lahti lõigatud, siis saab ka allikatest abi otsimata õige tulemuse üle kontrollida.

Silmaringi laiendamise teenistuses on aastaringi mäng, milles harilike kuunime-tustega rööbiti on pakutud rahvakalendri omad ja lisatud mõni selles kuus olev tähtpäev. Et osa pühi on liikuvad ja võivad sattuda kord ühte, kord teise kuusse, on need paigutatud eraldi leheküljele, samuti on seal nimetatud mõni kuule iseloomulik tegevus.

Mis oleks aga üks mängude raamat ilma puhta võistlusliku meelelahutuseta! Seda pakub mäng „Oih!“ – ainus, mille kohta on esitatud üksnes juhend, puuduvad väljalõigatavad sõnakaardid ja/või mängualus. Olgu siinkohal huviäratuseks vaid vihjatud, et võisteldakse meeskondades ja „Aliase“ põhimõttel ning et lisaks raamatutarkusele ja kiirele taibule on vaja lihtsalt head mänguõnne. Üks väike „Oih!“ jäägu siiski varuks ka õpetajale, kui ta seda rikkalikku praktiku ideede pagasit avastab.

Muidugi pole Kaja Kivisiku mängud mõeldud ainult vahvaks ajaveetmiseks, olgu siis lugemispesas või klassitoas. Kõige tähtsamaks jäägu ikka siht, et lugeda on mõnus ja et selle tarviliku oskuseni jõuda, tuleb lapsel lihtsalt natuke pingutada – edu tuleb iseenesest ja mängeldes, kas siis enne kooli või juba kooliteed käies.

MARGIT ROSS,
toimetaja

UUS TÖÖRAAMAT KOOLIBRI STAAŽIKALT AUTORILT PILVI KULALT

Eesti Kirjastuste Liidu iga-aastasest menükite esikümnes on endale püsiva paiga leidnud Pilvi Kula „Valmistume kooliks“ sarja töövihikud. Mis on niisuguse erakordse edu taga, on raske öelda, küllap on põhjusi üsna mitmesuguseid. Päril kindlasti on aga iga raamat oma autori nägu ja et see nägu on väga populaarne, kinnitavad töövihikute jätkuvalt suured trükiarvud.

Pilvi Kula on staažikas klassiõpetaja, kes tunneb ühtviisi hästi nii lapsi, õpetajaid kui ka kooliolusid laiemalt. Tema nüüdseks õige ulatuslikuks ja mitmekülseks paisunud üldõpetuslik sari „Valmistume kooliks“ on mõeldud koolieelikutele. Äsja on trükist tulnud aga tema uus tööraamat, mille adressaat on juba veidi vanem, 6–9-aastane laps. Lapsed, kes juba on kooliteed alustanud või on selle algusse jõudmas, on oma küpsuse poolest erisugused, mistõttu on selle tööraamatu sihtrühm määratud küllaltki laiana. Laste eripäraga arvestamine pole siiski ainus põhjus, vaid autor on eri raskusastmega ülesandeid koostades taotlenud ennekõike lapse arengut.

Tööraamatu pealkiri – „Nutiprooviks lastele“ – on kõnekas isegi, kuid alapealkirjas täpsustatud „Mõtlemisioskust arendavaid ülesandeid“ viitab üsna ühemõtteliselt matemaatikale ja matemaatilist mõtlemist nõudvale harjutusvarale, ehkki ainest on pakkunud ka loodus ja keskkond. Osa ülesandetüpe on tuttavad n-õ traditsioonilisest koolikirjandusest: lapsel tuleb mingi ühise tunnuse alusel otsustada, mis-sugused esemed kuuluvad kokku, ja leida sobivad paarid. Treenitakse aga ka vaatlusoskust ja tähelepanuvõimet: tuleb leida mõne esmapilgul üsna märkamatu detaili poolest erinevad pildid või tuvastada ühesugused. Mängulist õppimist toetavad nuputamisesülesanded, mis on sarnased ajakirjanduse lastenurkadest tuttavatega, nagu labürindi- või varjupildimõistatused.

Palju tähelepanu on pööratud geomeetrislikele kujunditele ja sedakaudu kujundi-

lise mõtlemise arendamisele, kuid harjutatakse ka lihtsat arvutamist. Tööraamatu põhiline eesmärk on siiski kujundada loogilise mõtlemise võimet ja toekamad on ülesanded, mis nõuavad järelduste tegemist ja võrdlemise ning välistamise kaudu otsuseni jõudmist. Rohket värvimist, nagu võiks niisuguse kogumiku puhul eeldada, ei leia. Värvimine-joonistamine on alati mingi eesmärgi teenistuses ega ole käelise tegevusena fookuses.

Kõik tööraamatu ülesanded on köitvad ja mängulised, loovad õppimiseks soodsa keskkonna, nii et nuputamine tundub igati vahva ja tore tegevusena ning teadmised omandatakse nagu iseenesest. Lapsekeskus ja -pärasmus on olnud Pilvi Kula metoodika põhiprintsiip ja selle on aidanud teoks teha Elina Sildre pildid.

MARGIT ROSS,
toimetaja

eMATEMAATIKA ÕPIK 3. KLASSILE, 1. OSA

Õpiku elektrooniline versioon on teostatud PowerPointi slaidiesitlusena ning mõeldud õpetajale klassis projektori abil näitamiseks. Slaidid on kujundatud sarnaselt paberõpikule, et õpilased ei kaotaks järge oma õpikuga töötades.

Esitlus toimib sisuliselt õpetajaraamatuna. Ülesannete vastuste ja lahenduste vaatamiseks on slaidiprogrammis nupud. Paljudel juhtudel saab vastuseid ja lahendusi vaadata ka väiksemate sammude kaupa. Nii saab eraldi kontrollida näiteks ainult ühe tulba vastuseid ning tagada, et ülesande lahenduskäiku arutades on kõik õpilased jõudnud kaasa mõtlemisega sama kaugele. Mõnede ülesannete lahendusviise on kujutatud ka graafiliselt jooniste ja animatsioonide abil, teistel juhtudel on esitatud mitu võimalikku lahenduskäiku.

Matemaatika õpetamisel on tähtis koht ka avatud, probleemülesannetel. Selliseid ülesandeid võib tavaliselt lahendada väga erinevatel viisidel (proovimise teel, joonise abil jne), mistõttu ei saa ette kirjutada ühte konkreetset lahenduskäiku. Küll aga on antud ka nende vastused, mis loodeta-

vasti julgustavad õpetajat ka selliseid ülesandeid tunnis kasutama.

Koolibri 1. ja 2. klassi matemaatika tööraamatute esitlustega töötanud õpetajatele peaks sellise elektroonilise õpiku kasutamine olema juba tuttav. Tunniks valmistudes tasub siiski järele proovida, mida erinevad nupud esitluses teevad, ning mõelda, milliseid võimalusi see pakub tunni läbiviimiseks.

Erinevalt 2016/2017. õppeaasta kataloogis lubatud ilmub 3. klassi matemaatika e-õpik siiski kahes osas. Teine osa on töös ning ilmub sügisel.

Juhendid slaidiesitluse paigaldamiseks on CD ümbrisel, samuti saab CD-lt vajadusel paigaldada ka esitluse vaatamiseks vajaliku programmi.

KULDAR TRAKS, toimetaja

BIOLOOGIAST, FÜÜSIKAST JA KEEMIAST SELGELT JA TÕHUSALT

Kooli õppematerjalide täiendamiseks ilmusid kirjastuselt Koolibri eelmisel aastal „Õpime üheskoos matemaatika“ ja „Õpime üheskoos programmeerima“, mis mõlemad on valminud Briti telesaatejuhi ja hariduse propageerija Carol Vordermani eestvedamisel. Nüüd on eesti keelde lisandunud ka sama autori uus teos „Õpime üheskoos reaalaaineid“.

Reaalainete raamat hõlmab põhikooli tasemel bioloogiat, füüsikat ja keemiat. Nagu eelmistegi raamatute puhul, on kõik teemad paigutatud väga selgesti ja ülevaatliselt kahele leheküljele ning varustatud rohketel tabelitel, skeemidel ja illustatsioonidega. Antakse selge ülevaade nende teadusharude olemusest ja tuuakse huvitavaid näiteid nende omavahelisest katumisest, mis lubab kõiki liigitada ühise üldmõiste „reaalained“ alla. Edasi tulevad spetsiifilised teemad: botaanika, zooloogia, mikrobioloogia, elektrokeemia, opti-

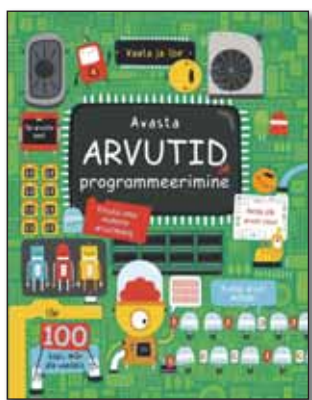
ka, laineteooria, osakefüüsika jne. Kõikide nende puhul käsitletakse üldiseid printsiipe ja põhitõdesid, mida igapäev teada tasub, kusjuures seda tehakse nii, et lapsel tekiks huvitavad seosed enda tuttava maailmaga ning nad kuivade valemite ja võrrandite taga meelt ei peaks heitma, samuti et täiskasvanul oleks põnev oma

ammu unustatud teadmisi näiteks Newtoni teise seaduse või lämmastiktsükli kohta värskendada ja niiviisi ilmaasju taas paremini mõista.

Nagu sarja eelmistegi raamatute puhul, on ka reaalainete kõikide teemade juures omaette lahtirid „vaata lisaks“, mis juhatavad antud teemaga seonduvate teemade juurde teistel lehekülgedel. Raamat visuaalne kujundus võimaldab lühikese aja haarata väga palju uut informatsiooni. Raamat keskendub mõistete mehaanilise defineerimise asemel ennekõike süsteemide loomisele. Kõik see tõhustab lõppkokkuvõttes õppimist ja kinnistab teadmisi. Kirjastus soovib raamatut kasutada täiendava õppematerjalina ja abivahendina kordamiseks nii noortele kui vanadele teadmishimulistele inimestele.

KULDAR TRAKS, toimetaja

AVASTA ARVUTID JA PROGRAMMEERIMINE

keeli tundes saab panna arvuti tegema täiesti uusi asju, mida see varem ei osanud. Arvuti oma tahtmist mööda kasutamine on vahva, kuid arendab ka püsivust, hoolikust ja loogilist mõtlemist. Arvuti ise on ju ainult kasutaja ning saab aru ainult selgetest ja täpsetest, pisikeste sammudena loogiliselt õigesti järjestatud korraldustest.

Programmeerimisega saab ka ise kätt proovida. Mis võiks olla toredam, kui luua päris oma arvutimäng! Raamatus on õpetus, kuidas panna kassi ekraanil hiirekursorit taga ajama lastele mõeldud ja ka eestikeelsena kasutatava programmeerimiskeele Scratch abil.

Pisut nõuab programmeerimine ka matemaatika tundmist – kuidas kirjeldada pilti arvude keeles, koostada algoritme, kasutada muutujaid, määrata objekti asukohta ja liikumissuunda ekraanil. Raamatust võib leida ideid matemaatika, aga muidugi ka arvutitunnis kasutamiseks.

KULDAR TRAKS, toimetaja

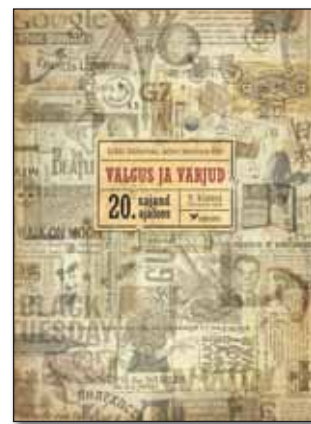

IT-valdkonnas jõuavad sageli kaugemale need, kes on hakanud arvutitega tegelema varases nooruses. See raamat tutvustab põnevate illustatsioonidega arvutite salajast siseelu nooremate klasside õpilastele. Klappes tõstes saab vaadata sõna otseses mõttes arvuti sisse, uurida, millistest osadest arvuti koosneb ning mis on iga osa ülesanne.

Veelgi huvitavam on aga teada saada, kuidas arvuti mõtleb. Kuidas esitab arvuti arve ja teksti? Millisel kujul hoiab arvuti mälu pilte? Kuidas oskab arvuti lihtsate juhtnõude abil leida tee läbi keerulise labürindi?

Noor arvutihuviline mõistab, et arvuti on käske täitev masin. Programmeerimis-

UUS!

Erkki Bahovski, Milvi Martina Piir
VALGUS JA VARJUD.
20. SAJAND AJALOOS.
9. KLASSI LÄHIAJALOO ÕPIK

Lehekülgede arv: 184 lk
Värviskeem: värviline
Formaat: 20,5 x 28

Õpikust ja töövihikust koosnev komplekt käsitleb 20. sajandi ajalugu alates Esimese maailmasõja lõpust kuni tänapäevani ning tugineb demokraatia, inimõiguste ja võrdse kohtlemise printsiipidele. Paralleelselt globaalsete suurvõimudega vaadeldakse Euroopa positsiooni muutumist maailmas ja ajaloolisi arenguid Eestis. Lisaks poliitilisele ajaloole pööratakse erilist tähelepanu kaasaegse majanduse ja tehnoloogilise tsivilisatsiooni kujunemisele. Kultuuri-, mentaliteedi- ja ideedeajaloo kaudu tuuakse esile nii ajastu tugevusi kui ka selle vastuolusid ja nõrkusi ning näidatakse, kuidas eelnevad ajaloolised sündmused on mõjutanud nii poliitikut kui ka kultuuritegelaste käitumist ja mõtlemist, mis omakorda on vormunud uueks ajalooliseks tegelikkuseks.

Arvukate ilukirjanduslike tsitaatide kaudu on ajalooline aines loimitud kirjandusega, kuid kasulikke paralleelle leidub ka loodusainete (keskkonnakaitse tekkimine), ühiskonnaõpetuse (erinevad vabastusliikumised), majandusõpetuse (aktsiaturu kujunemine, majanduse globaliseerumine), kunstiajanduse (avangardism, modernism, popmuusika), täppisteaduste (füüsika- ja kosmoseuuringud) jt ainevaldkondadega. Õpiku viimased peatükid käsitlevad maailma ees seisvaid globaalseid väljakutseid.

Õpiku peatükkide lõpus olevad küsimused sobivad arutlemiseks klassis või grupis. Õpiku ülesehitust järgiv töövihik pakub ülesandeid iseseisvaks tööks, pannes erilist rõhku õpitu seostamisele õpilase kogemuse (lisainfo otsimine, vaatlused igapäevases elus, lühiküsitluste läbiviimine, statistika tegemine jms) ja teiste õppeainetega. Olulisel kohal on õpiku vm tekstide süvalgemine, analüüs ning kokkuvõtete ja järelduste tegemine. Õpitu kinnistamisel on abiks ristsõnad ja kasutatud mõistete alfa-beetiline sõnastik.

Vt ka lk 4 „Kursused“

Stéphanie Ledu
ELU SUUR SEIKLUS

13,7 miljardit aastat tagasi toimub ühtäkki hiiglasuur plahvatus. Tekib Universum. Kulub veel palju aega, kuni tillukele planeedile nimega Maa ilmuvad pisikesed bakterid, mereloomad, seejärel maismaaloomad, roomajad, taimed, imetajad.

KURSUSED

Erkki Bahovski ja Milvi Martina Piir „Valgus ja varjud. 20. sajand ajaloos”

Autorid tutvustavad 9. klassi uut ajalooõpikut 6. juunil kell 12.00–13.30 Eesti Rahvusraamatukogus ja 9. juunil kell 12.00–13.30 Tartu Loomemajanduskeskuses. Mõlemad üritused on õpetajatele tasuta.

Huvilistel palume end kirja panna Koolibri kodulehel (kursused).

KOOLIBRI TEABERÄEVAD
 algklassiõpetajatele toimuvad
 13. juunil kell 11.00–15.30 Tartus Dorpati
 Konverentsikeskuses ja 14. juunil
 kell 11.00–15.30 Tallinna Ülikoolis.

Kava:

11.00–12.30 Digitraditsiooniline kool
 12.30–13.20 Lõuna

Esimese klassi õpetajad
 13.25–14.05 Matemaatika
 14.10–14.50 Loodusõpetus
 14.55–15.35 Eesti keel

Teise klassi õpetajad
 13.25–14.05 Eesti keel
 14.10–14.50 Matemaatika
 14.55–15.35 Loodusõpetus

Kolmanda klassi õpetajad
 13.25–14.05 Loodusõpetus
 14.10–14.50 Eesti keel
 14.55–15.35 Matemaatika

Info ja registreerimine Koolibri kodulehel (kursused).

КАК НАУЧИТЬСЯ ПЕРЕСКАЗЫВАТЬ

Все мы хотим, чтобы у наших детей была хорошая память, правильная и красивая речь, чтобы они были уверенными в себе, могли без стеснения общаться, рассказывать об увиденном и услышанном. К сожалению, многие учителя и родители часто сталкиваются с тем, что детям бывает сложно выразить свои мысли и впечатления, сконструировать правильные предложения, пересказать текст.

Учитель-логопед Валентина Винт, многие годы занимающаяся решением этих проблем, разработала интересное и нужное пособие по развитию связной речи «Учимся пересказывать» для детей в возрасте от 4 до 7 лет. Это пособие стало первой книгой на русском языке в серии «Учимся» (эстонское название серии – Õpituva). В пособии используется методика обучения пересказу с элементами мнемотехники. Ребенку предлагаются небольшие тексты и серии иллюстраций, передающих последовательность событий, а также ключевые слова, прослушав или прочитав которые он сможет вспомнить, о чем говорилось в тексте.

Тексты сгруппированы по трем уровням сложности, темы текстов выбраны

с учетом времен года, интересов и уровня развития ребенка. Так, например, в первых текстах, которые предлагается пересказать ребенку, рассказывается о поделках, которые можно сделать осенью из ягод рябины, желудей и каштанов, о сезонных изменениях в природе. Есть тексты о семье, о совместных занятиях детей и родителей, о любимых игрушках и увлечениях. Важными сквозными темами, отраженными во многих текстах, являются темы добрых дел, дружбы, бережного отношения к природе. Внимание детей обращается также на правильное поведение в сложных ситуациях (например, в текстах о пожаре и номере службы спасения).

Замечательные добрые иллюстрации к текстам нарисовала художница Майте Котта. На них подробно изображены все детали, описываемые в текстах. Эти

иллюстрации играют в пособии очень важную роль – они не только окажут большую помощь детям в подготовке к пересказу, но и создадут у них положительные эмоции.

В пособии также есть задания на развитие логики и мелкой моторики. А в работу над текстами можно включить и творческие задания, например, творческий пересказ, придумывание начала или продолжения истории, составление собственных рассказов, иллюстрирование и т.п.

Пособие могут использовать учителя начальных классов, детских садов, логопеды и родители.

Желаем интересной и успешной работы!

ЕЛЕНА СИВЕНКОВА,
редактор

28. ГРОЗА

Мама ушла в магазин, а сын остался дома играть со своим мишкой. Вдруг солнце спряталось за тучу. Небо потемнело. Сверкнула молния, прогремел гром, пошел дождь. Началась гроза. Мальчик испугался и спрятался в шкафу. В шкафу было темно и душно. Скоро выглянуло солнце, зацвели птицы, дети выбежали на улицу. Гроза прошла. Но мальчик об этом не знал. Вернулась мама, стала искать сына. Она громко позвала его. Мальчик приоткрыл дверцу шкафа и выглянул. Он прижимал к груди своего мишку. «Мама, мишка испугался грозы», – сказал мальчик. Мама улыбнулась и обняла сына. Они вместе пошли гулять.

* Варианты для расширения словарного запаса у мальчиков и девочек: назвать, куда мама с мальчиком пошла в парк, на детской площадке и бассейне, в школу, в гости, в город, на разную площадку...

ОСТАЛСЯ ДОМА	ТЕМНО И ДУШНО
СОЛНЦЕ	СОЛНЦЕ СЯЯЛО
НЕБО	НЕ ЗНАЛ
ПРОГРЕМЕЛ	ВЕРНУЛАСЬ
СВЕРКНУЛА	ПОЗВАЛА
ПОШЕЛ ДОЖДЬ	ВЫГЛЯНУЛ ИЗ ШКАФА
ГРОЗА	ИСПУГАЛСЯ
СПРЯТАЛСЯ	ОБНЯЛА

ОБВЕДИ.

ЖИЛИ-БЫЛИ...

Учебник-хрестоматия по литературе «Жили-были» для 5 класса адресован учителю, который руководит «путешествием» ученика в литературном «море», и ученику, который в это путешествие отправляется впервые. В 5 классе ученик только начинает осваивать предмет «литература». Поэтому принцип доступности определяет не только круг чтения, но и отбор литературоведческих знаний, степень их усвоения и совершенствования. Последовательность изучения произведений определяется их сложностью, объемом текста, особенностями восприятия учащимися. Учебник выстроен с учётом роста читателя-школьника и реализует идею изучения литературы от мифов к фольклору, от фольклора к литературе. Шаг за шагом ученик, осваивая азы нового предмета, будет знакомиться с лучшими произведениями русской, европейской, эстонской художественной литературы. Среди предлагаемых для чтения произведений древнегреческие мифы о Прометее, Дедале и Икаре, русские и эстонские народные сказки, сказки Х.-К. Андерсена, С. Топелиуса, В. М. Гаршина, Б. В. Шергина, П. П. Бажова, Е. А. Пермяка, С. Я. Маршака, К. Кангура, А. Кивиряхка, стихотворения А. С. Пушкина, М. Ю. Лермонтова, А. А. Фета, И. З. Сурикова, С. А. Есенина, К. Мерилаас, Ю. Лийва, Э. А. Асадова, А. Я. Яшина, рассказы А. И. Куприна,

А. П. Чехова, Л. Н. Андреева, Н. А. Тэффи, М. М. Зощенко, К. Г. Паустовского, В. П. Астафьева, В. И. Белова, В. К. Железникова, В. А. Солоухина, Ю. Я. Яковлева, Т. Ш. Крюковой, Х. Йыгисалу, Я. Раннапа.

С целью воспитания интереса и бережного отношения к культуре родного края ряд заданий составлен с учётом региональных особенностей: например, справочный материал о В. И. Дале, обучавшемся в Тартуском университете, сопоставление русских и эстонских пословиц, поговорок, народных сказок и т. д.

Учебник состоит из 7 разделов и введения, каждый раздел начинается с перечисления ключевых слов и понятий. Статьи и заметки историко-литературоведческого характера, вопросы и задания рубрик «Учимся слушать», «Развиваем речь», «Наедине с книгой», «Диалог искусств», «Размышляем вместе», «Для любознательных исследователей» расширяют литературную эрудицию учащихся, способствуют развитию умения выражать свои мысли, обсуждать сложные вопросы, спорить. Ряд вопросов и заданий сосредоточен на предтекстовом этапе. Идея медлен-

ного, вдумчивого чтения реализуется через особую форму организации материала: художественный текст разделен авторами на небольшие фрагменты, чтение которых происходит с остановками для фронтального обсуждения прочитанного. Такой подход может быть использован как при самостоятельном чтении, так и при восприятии текста «на слух».

Авторами разработаны такие задания, которые позволяют интегрировать литературу с другими предметами. Учитель может максимально использовать рубрику «Перекресток искусств», и, объединившись с коллегами – преподавателями предметов эстетического цикла, проводить интегрированные уроки.

В учебник также включены задания, которые направлены на формирование навыков функциональной грамотности.

Материал учебника подается в соответствующей современным учебным технологиям форме, с рекомендациями, позволяющими учителю не только организовать групповую, парную, исследовательскую деятельность, но и творчески подойти к его использованию.

Обращение к цифровым образовательным ресурсам поможет приблизить учебный процесс к естественным потребностям современного ученика, а также включить их в процесс воспроизводства нового типа читательских практик: чтение книг и других источников информации в Интернете.

Отличительной особенностью учебника является то, что в электронном формате на сайте издательства к нему прилагаются тексты для аудирования – столь важного в современных условиях вида речевой деятельности. Тексты читают актеры Русского театра Л. Головатая и С. Черкасов.

Богатый иллюстративный материал учебника используется как пояснение к тексту или как источник вспомогательной информации. Иллюстративный материал позволяет организовать репродуктивную и творческую работу учащихся.

Учебник снабжен словарем литературоведческих терминов.

ИРИНА ЛОГВИНА,
СВЕТЛАНА МИНАКОВА,
авторы-составители